

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-22-05/2012/P/12/165

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/12/165 – Realizacja i wykorzystanie przez samorządy województw i gmin dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Jednostka
przeprowadzająca
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach

Kontroler

Waldemar Góra, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 82792 z dnia 21 września 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka
kontrolowana

Urząd Gminy Mykanów, ul. Samorządowa 1, 42-233 Mykanów

Kierownik jednostki
kontrolowanej

Krzysztof Smela, Wójt Gminy

(dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie¹ ocenia wykorzystanie w latach 2010–2012 (I półrocze) środków pochodzących z opłat wnoszonych przez przedsiębiorców za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, natomiast pozytywnie ocenia, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, wywiązywanie się przez Wójta Gminy z zadań z zakresu regulacji lokalnego rynku napojów alkoholowych.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia:

1. niezgodne z przeznaczeniem, określonym w ustawie z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*², wykorzystanie w latach 2010-2011 części (5%) dochodów pozyskanych przez Gminę Mykanów z wnoszonych przez przedsiębiorców opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dochody Gminy z ww. tytułu wyniosły 364 916 zł, natomiast na realizację działań przewidzianych w Gminnym Programie Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA) i Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii (GPPN) przeznaczono 346 369 zł, tj. o 18 547 zł mniej. W 2011 r., w ramach realizacji zadania przewidzianego w GPPiRPA, kwotę 3 246,84 zł wydatkowano na sfinansowanie wynagrodzenia pełnomocnika wójta ds. przeciwdziałania alkoholizmowi, będącego pracownikiem Urzędu. W tym samym roku kwotę 76 000 zł przekazano w formie dotacji na utrzymanie bieżącej działalności klubów sportowych z terenu Gminy, stowarzyszenia tanecznego „Zorba” z Mykanowa oraz orkiestry działającej w Ochotniczej Straży Pożarnej w Mykanowie,
2. nieprzeprowadzenie kontroli, o których mowa w art. 18 ust. 8 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości*, a mianowicie przestrzegania przez przedsiębiorców warunków korzystania z zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
3. niedokonywanie kontroli i oceny realizacji zadań, na które przeznaczono dotacje,
4. nieskładanie radzie gminy raportów z wykonania Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 ze zm., zwana dalej „ustawą o wychowaniu w trzeźwości”

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wywiązywanie się samorządu gminy z obowiązku ustalenia aktem prawa miejscowego zasad usytuowania i maksymalnej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą w Gminie Mykanów³ obowiązywały następujące akty prawa miejscowego regulujące liczbę i zasady usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych:

- uchwała Rady Gminy Mykanów⁴ nr 256/XL/2006 z dnia 29 września 2006 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości powyżej 4,5% alkoholu – z wyłączeniem piwa – przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży, w której ustalono 53 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.
- uchwała Rady Gminy nr 312/XXX/2010 z dnia 16 marca 2010 r.⁵ w sprawie określenia zasad usytuowania na terenie gminy Mykanów miejsc sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży, w której zapisano m.in., (§1) że punkty, w których prowadzona jest sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (z wyłączeniem piwa), powinny być zlokalizowane w odległości co najmniej 50 metrów od szkół i przedszkoli.

Żadna z ww. uchwał nie była przedmiotem rozstrzygnięć nadzorczych wojewody.

(dowód: akta kontroli str. 6 – 10, 307)

Ilość ustalonych punktów sprzedaży napojów alkoholowych pow. 4,5% oraz faktycznie działających na terenie Gminy, wg stanów na 1 stycznia 2010 r., 2011 r., i 2012 r. oraz 30 czerwca 2012 r., prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Stan na:			
	1.01.2010 r.	1.01.2011 r.	1.01.2012 r.	30.06.2012 r.
1	2	3	4	5
Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% ustalony przez Radę Gminy,	68	68	68	68
w tym:				
- do spożycia poza miejscem zakupu,	53	53	53	53
- do spożycia w miejscu zakupu.	15	15	15	15
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% działających na terenie gminy,	47	47	47	47
w tym:				
- do spożycia poza miejscem zakupu,	43	43	43	44
- do spożycia w miejscu zakupu.	4	4	4	3

W uchwale Rady Gminy (nr 256/XL/2006) ustalono 53 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Natomiast w latach 2010–2011 w Gminie funkcjonowały 43 punkty sprzedaży napojów alkoholowych (powyżej 4,5%) przeznaczonych do spożycia poza miejscem zakupu. W kwietniu 2012 r. zezwolenie otrzymał kolejny podmiot i na dzień 30 czerwca 2012 r. ich liczba wzrosła do 44. Do spożycia w miejscu zakupu w ww. latach były 4 punkty sprzedaży napojów alkoholowych,

³ zwanej dalej „Gminą”

⁴ zwana dalej „Radą Gminy”

⁵ uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego (została ogłoszona w Dzienniku nr 81, poz. 1299 z 7 maja 2010 r.). Wcześniej obowiązywała uchwała Rady Gminy nr 59/VI/99 z dnia 30 kwietnia 1999 r.

natomiast 3 na dzień 30 czerwca 2012 r. (w związku z rezygnacją jednego podmiotu ze sprzedaży).

(dowód: akta kontroli str. 11 – 15)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W uchwałach ustalono liczbę punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, natomiast w uzasadnieniu żadnej z tych uchwał nie było zapisów dotyczących potrzeby ograniczania dostępności alkoholu.

(dowód: akta kontroli str. 6 – 10)

W swoich wyjaśnieniach Wójt Gminy podał, że wprowadzie w akta prawa miejscowego, regulujących liczbę i zasady usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych, nie ma odrębnych zapisów dotyczących potrzeby ograniczenia dostępności alkoholu, jednak uwzględniają one zasady ograniczające jego dostępność określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, tj. lokalizację w odległości co najmniej 50 m od szkół i przedszkoli. Ponadto – zdaniem Wójta – samo ustalenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych ogranicza dostępność alkoholu.

(dowód: akta kontroli str. 325)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁶ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wywiązywanie się samorządu gminy z obowiązku uchwalania i realizacji programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programów przeciwdziałania narkomanii.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010–2012 (I kwartał) w gminie obowiązywały następujące programy profilaktyki i rozwiązywania programów alkoholowych i programy przeciwdziałania narkomanii:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2010 r. uchwalony przez Radę Gminy w dniu 30 grudnia 2009 r. (uchwała nr 287/XXIX/09 wraz ze zmianą w uchwale nr 343/XXXIII/10 z dnia 23 czerwca 2010 r.),
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2010 r. uchwalony przez Radę Gminy w dniu 30 grudnia 2009 r. (uchwała nr 289/XXIX/09),
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2011 r. uchwalony przez Radę Gminy w dniu 29 grudnia 2010 r. (uchwała nr 15/II/10),
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2011 r. uchwalony przez Radę Gminy w dniu 29 grudnia 2010 r. (uchwała nr 16/II/10),
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 r. uchwalony przez Radę Gminy w dniu 29 grudnia 2011 r. (uchwała nr 98/IX/2011),
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2012 r. uchwalony przez Radę Gminy w dniu 29 grudnia 2011 r. (uchwała nr 99/IX/2011).

[dowód: akta kontroli str. 16 – 81]

Jak wyjaśnił Wójt Gminy, uwarunkowania i potrzeby lokalne w każdym z ww. Programów ustalano na podstawie faktycznych potrzeb sygnalizowanych przez młodzież oraz przez szkolnych pedagogów i przekazywane przez przedstawiciela pedagogów, który był w składzie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

⁶ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Alkoholowych. Ponadto każdy z pozostałych członków tej komisji wpływał na możliwie najlepsze wykorzystanie środków na terenie gminy.

Powyższe uchwały nie były przedmiotem rozstrzygnięć nadzorczych wojewody. W żadnej z nich nie wskazano konieczności ograniczania dostępności alkoholu.

(dowód: akta kontroli str. 16 – 81, 307, 325)

Sprawozdania z realizacji wyżej opisanych Programów przyjęła Rada Gminy Mykanów w formie uchwał w dniach 29 kwietnia 2011 r. (za rok 2010) oraz 30 marca 2012 r. (za rok 2011).

W sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu za 2010 r. wykazano, że zaplanowane na 2010 r. zadania, na łączną kwotę 186 567 zł, zrealizowano w wysokości 159 318 zł (tj. w 85%). W Sprawozdaniu tym zawarto zapis, że niewykorzystane środki (27 249 zł) przeznaczy się na realizację *Gminnego Programu* w 2011 r. Sprawozdanie to przedstawiła Skarbnik Gminy pani Anna Kęsik podczas obrad V sesji Rady Gminy Mykanów w dniu 29 kwietnia 2011 r.

W sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu za 2011 r. wykazano, że zaplanowane na 2010 r. zadania na łączną kwotę 172 642 zł zrealizowano w wysokości 169 139 zł (tj. w 97%). W Sprawozdaniu tym zawarto zapis, że niewykorzystane środki (3 503 zł) „winny być przeznaczone na realizację *Programu* w 2012”r. Sprawozdanie to przedstawiła Pełnomocnik Wójta ds. przeciwdziałania alkoholizmowi pani Anna Szulc Kimla podczas obrad XI sesji Rady Gminy Mykanów w dniu 30 marca 2012 r.

[dowód: akta kontroli str. 16 – 18, 82 – 101]

Sprawozdanie finansowe z realizacji gminnego programu przeciwdziałania narkomanii w 2010 r. przedłożono Radzie Gminy na sesji w dniu 29 kwietnia 2011 r. w trakcie omawiania sprawozdania z realizacji budżetu gminy za 2010 r., natomiast „Sprawozdanie z realizacji gminnego programu przeciwdziałania narkomanii realizowanego w 2011 r.” przedłożono Radzie Gminy na sesji w dniu 25 maja 2012 r. w trakcie omawiania sprawozdania z realizacji budżetu gminy za 2011 r.

[dowód: akta kontroli str. 103 – 116]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wójt nie składał raportów, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁷, ograniczając się do przekazania Radzie Gminy sprawozdania finansowego w trakcie sesji w dniu 29 kwietnia 2011 r. w trakcie omawiania sprawozdania z realizacji budżetu gminy za 2010 rok, a następnie w dniu 25 maja 2012 r. w trakcie omawiania sprawozdania z realizacji budżetu gminy za 2011 rok

Wójt Gminy wyjaśnił, że faktycznie raportów tych nie złożono odrębnie na piśmie, jednak sprawozdania z wykonania GPPN za lata 2010 i 2011 „zostały przekazane słownie radnym na sesjach Rady Gminy Mykanów, w czasie analizy sprawozdań finansowych. Przeanalizowano wówczas wykonanie Gminnych PPN, efekty i ich realizację”. Ponadto Wójt dodał: „Raporty takie na pewno składane będą na piśmie poczynszyszy od analizy wykonania GPPN za 2012 rok”.

[dowód: akta kontroli str. 331]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych nie umieszczono zapisów dotyczących ograniczenia dostępności alkoholu. Jak wyjaśnił Wójt Gminy, pomimo braku takich zapisów, sporządzone diagnozy określały, jak przedstawiała się sytuacja z punktami sprzedaży a przyjęte uchwałą zasady

⁷ Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm. zwana dalej „ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii”

usytuowania punktów sprzedaży alkoholu, a także uchwała ustalająca liczbę punktów sprzedaży stanowiły o ograniczeniu dostępności do alkoholu.

(dowód: akta kontroli str. 326)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości⁸, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie

3. Przestrzeganie zasad i warunków udzielania zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych i egzekwowania od przedsiębiorców przestrzegania warunków korzystania z tych zezwoleń

3.1 Przestrzeganie zasad i warunków udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą wydano 88 (w 2010 r.), 66 (w 2011 r.) i 53 (do 30 czerwca 2012 r.) zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (bez zezwoleń jednorazowych). Ponadto, w ww. okresie wydano odpowiednio 18, 11 i 5 zezwoleń jednorazowych. W tym samym czasie wygasło odpowiednio 11, 12 i 5 zezwoleń. Nie stwierdzono przypadków cofnięcia zezwolenia:

Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	1.01 – 30.06. 2012 r.
1	2	3	4
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (bez zezwoleń jednorazowych), w tym na sprzedaż napojów:	88	66	53
• o zawartości do 4,5% alkoholu i piwo	36	28	19
• o zawartości do 18 % alkoholu	26	20	17
• o zawartości powyżej 18 % alkoholu	26	18	17
Liczba wydanych zezwoleń jednorazowych.	18	11	5
Liczba wygasłych	11	12	5
Liczba zezwoleń cofniętych.	---	---	---

Na podstawie analizy dokumentacji 20 podmiotów, którym przed 30 czerwca 2012 r. wydano 52⁹ zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w stałych punktach sprzedaży, ustalono że w okresie objętym kontrolą nie wystąpił ani jeden przypadek odmowy udzielenia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

(dowód: akta kontroli str. 117 – 161)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w dwóch przypadkach zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydano po upływie 34 i 48 dni od daty wpływu poszczególnych wniosków do Urzędu, z naruszeniem terminów przewidzianych w art. 35 *Kpa*¹⁰. Stwierdzono, że wnioski wpłynęły w dniach 20 marca 2012 r. oraz 25 kwietnia 2012 r., natomiast zezwolenia wydano odpowiednio w dniach 23 kwietnia 2012 r. oraz 12 czerwca 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 119 – 161)

⁸ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁹ W tym 18 na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 4,5% oraz piwo; 17 – pow. 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 17 – pow. 18%

¹⁰ ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.), zwany dalej „*Kpa*”

Jak wyjaśnił Wójt Gminy, opóźnienia w wydaniu ww. zezwoleń wyniknęły z faktu, że osoba zajmująca się przygotowaniem zezwoleń przebywała na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, a zezwolenia pod jej nieobecność przygotowywała zastępująca ją pracownica.

(dowód: akta kontroli str. 327)

3.2 Nadzór nad przestrzeganiem przez przedsiębiorców warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą Wójt, ani osoby działające z jego upoważnienia, nie przeprowadzały kontroli w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W okresie tym do Urzędu nie wpłynęły skargi ani zawiadomienia o zakłócaniu porządku publicznego w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych.

Przeprowadzane z własnej inicjatywy, lub w wyniku skarg lub zgłoszeń mieszkańców interwencje Straży Gminnej w Mykanowie lub Policji w Kłomnicach nie spowodowały wszczęcia postępowania w sprawie cofnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

(dowód: akta kontroli str. 119 – 153, 307, 318 – 322, 326)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Pomimo obowiązku określonego w art. 18 ust. 8 *ustawy o wychowaniu w trzeźwości*, dotyczącego przeprowadzania przez organ zezwalający lub na podstawie jego upoważnienia kontroli w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w okresie objętym kontrolą takich kontroli nie przeprowadzano.

(dowód: akta kontroli str. 119 - 153, 307, 326)

Odpowiedzialność za ww. nieprawidłowość ponosi Wójt Gminy, który, jak wskazano w art. 18 ust. 8 *ustawy o wychowaniu w trzeźwości*, dokonuje opisanych powyżej kontroli na podstawie wydanych przez siebie upoważnień lub zleca ich wykonanie innym podmiotom (straży gminnej lub członkom miejskiej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych).

Jak wyjaśnił Wójt Gminy, przyczyną odstąpienia od przeprowadzania kontroli w ww. okresie był m.in. „nadmiar obowiązków realizowanych przez poszczególnych pracowników zajmujących się powyższymi zagadnieniami oraz długotrwałymi zwolnieniami lekarskimi jednej z pracownic”.

(dowód: akta kontroli str. 331)

3.3 Funkcjonowanie systemu ustalania opłat – egzekwowanie obowiązku ich wniesienia oraz konsekwencji ich niewniesienia.

Opis stanu
faktycznego

Czynności związane z kontrolą terminowości przedstawiania przez przedsiębiorców korzystających z zezwoleń, oświadczeń o wartości sprzedaży oraz wysokości i terminowości wnoszenia opłat wykonywała pani Aleksandra Hadryś – Inspektor ds. działalności gospodarczej.

Szczegółowa kontrola 40 losowo wybranych przedsiębiorców (20 z 2011 r. oraz 20 z I półrocza 2012 r.) w zakresie przestrzegania przez nich terminów składania oświadczeń o wartości sprzedaży w roku poprzednim oraz terminów wnoszenia opłat za korzystanie z zezwoleń nie ujawniła nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 119 – 122, 162 – 164, 307)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹¹ działalność w badanym obszarze ze względu na zaniechanie kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców zasad i warunków korzystania z zezwoleń.

4. Wykorzystanie dochodów uzyskanych z opłat pobranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

4.1 Przestrzeganie obowiązku przeznaczenia dochodów pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na realizację zadań wskazanych w ustawie – realizacja planu dochodów i wydatków

Opis stanu faktycznego

Wysokość planowanych oraz faktycznie uzyskanych dochodów z tytułu opłat wnoszonych przez przedsiębiorców za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a także wysokość planowanych i faktycznie wykonanych wydatków na realizację zadań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w latach 2008–2012 (do 30 czerwca) prezentuje poniższe zestawienie:

Rok	Dochody z tytułu opłat wnoszonych przez przedsiębiorców			Wydatki na realizację zadań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii			Różnica	
	Planowane		Faktycznie zrealizowane	Planowane		Faktycznie zrealizowane	kwota	%
	uchwała budżetowa	plan po zmianach		uchwała budżetowa	plan po zmianach		(4-7)	(4:7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2008	180 000	180 000	180 556	180 000	206 745	167 453	13 103	92,7
2009	180 000	180 000	182 689	180 000	180 000	160 308	22 381	87,7
2010	180 000	180 000	182 274	180 000	196 567	167 745	14 529	92,0
2011	180 000	180 000	182 642	180 000	180 000	178 624	4 018	97,8
2012 (do 30.06)	181 000	181 000	136 977	181 000	181 000	94 382	42 595	68,9

(dowód: akta kontroli str. 168, 174 – 175)

Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach, opiniując projekty uchwał budżetowych na lata 2010–2012 oraz sprawozdania z wykonania budżetu w latach 2010 i 2011, nie zgłaszała uwag dotyczących sposobu ujęcia dochodów z opłat za zezwolenia i ich wykorzystania.

Niewykorzystane środki z tytułu różnicy między uzyskanymi dochodami za wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu a wydatkami poniesionymi na realizację zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii za 2009 r. w wysokości 22 381 zł włączono do Gminnego Programu na 2010 rok¹². Środków tych nie wykorzystano w 2010 r., wobec czego Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwróciła się z wnioskiem do Rady Gminy w Mykanowie o zwiększenie środków na realizację Gminnego Programu na 2011 r.. Wniosek w tej sprawie przedłożono pod obrady Komisji rewizyjnej Rady Gminy Mykanów i odrzucono w trakcie głosowania w dniu 14 czerwca 2011 r.

Jak wyjaśnił Wójt Gminy „(...) niewykorzystane środki z 2011 r. znalazły się w puli wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. pkt 6 ustawy, przeznaczonych na

¹¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

¹² uchwałą Rady Gminy Mykanów nr 343/XXXIII/10 z 23 czerwca 2010 r.

pokrycie planowanych wydatków roku 2012; przygotowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosek o zwiększenie środków na wydatki związane z realizacją zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2012 r. o kwotę niewykorzystaną w 2011 r. zostanie poddany pod obrady na najbliższych posiedzeniach Komisji Rady Gminy”.

(dowód: akta kontroli str. 168, 307 – 308)

Strukturę wydatków Gminy Mykanów na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Wyszczególnienie	2010 r.		2011 r.		2012 r. (do 30.06)	
	zł	%	zł	%	zł	%
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki ogółem w tym:	167 745	100	178 624	100	94 382	100
na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - rozdział 85154 - inne rozdziały	159 318	95	169 139	95	87 990	93
na realizację gminnego programu przeciwdziałania narkomanii - rozdział 85153 - inne rozdziały	8 427	5	9485	5	6 392	7

(dowód: akta kontroli str. 169, 174)

Dotacje dla jednostek spoza sektora jednostek finansów publicznych, udzielone z budżetu Gminy w 2010 r. objęto audytem wewnętrznym przeprowadzonym w okresie październik – listopad 2011 r. W wyniku przeprowadzonego audytu wydano m.in. następujące zalecenia:

- opracować procedury w zakresie kontroli i oceny prawidłowości realizowanych zadań publicznych przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych i dokumentować przeprowadzane kontrole zleconych do realizacji zadań,
- dotacje należy przekazywać podmiotom realizującym zlecone zadania zgodnie z zawartą umową.

Zgodnie z informacją Sekretarz Gminy – pani Marii Szczepanik, ww. zalecenia z przeprowadzonego audytu zrealizowano następująco:

- nie opracowano specjalnych procedur w zakresie kontroli i oceny prawidłowości rozliczonych zadań publicznych, jednak w harmonogramie kontroli zarządczej na rok 2012 zaplanowano (w listopadzie 2012 r.) kontrolę klubów sportowych w zakresie rozliczeń dotacji otrzymywanych od gminy,
- w 2012 roku dotacje dla stowarzyszeń przekazuje się zgodnie z zapisami umowy o dotację, tj. w ciągu 30 dni od podpisania umowy.

(dowód: akta kontroli str. 169, 191 – 197)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Kwotę 18 547 zł, stanowiącą część dochodów uzyskanych w latach 2010-2011 z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przeznaczono na inne cele niż realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii, niezgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Stwierdzono bowiem, że wysokość dochodów faktycznie zrealizowanych w latach 2010 i 2011 wyniosła łącznie 364 916 zł, a poniesione wydatki na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi wyniosły łącznie 346 369 zł (167 745 zł w roku 2010 i 178 624 zł w roku 2011).

Ustalone
nieprawidłowości

Niewykorzystanych środków, w łącznej kwocie 18 547 zł (14 529 zł w 2010 r. i 4 018 zł w 2011 r.), nie ujęto w planach (w rozdz. 85153 i 85154) ani nie wydatkowano ich w kolejnych latach na zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

(dowód: akta kontroli str. 169)

Wójt Gminy wyjaśnił, że „Lata 2010 i 2011 były trudnym czasem realizowania wydatków budżetowych. W styczniu 2010 roku brakowało w budżecie 370 000 zł na wypłacenie wynagrodzeń i pochodnych dla nauczycieli w związku z wyrównaniem średnich wynagrodzeń określonych w tabelach dla poszczególnych stopni awansu zawodowego. Skarbnik Gminy na bieżąco informowała mnie i radnych gminy o zagrożeniu niewykonania dochodów budżetowych, a tym samym wydatków budżetu. W szczególności występowały braki środków z największej pozycji dochodowej jaką są dla gminy udziały w powszechnym podatku dochodowym oraz braki z tytułu planowanego zwrotu środków ISPA/ Fundusz Spójność. Zaciągnięte zobowiązania do końca czerwca 2010 r., z tytułu złożonych faktur, rachunków, dyspozycji na dotacje dla klubów sportowych, przekroczyły kwotę 500 000 zł i nie mogły być zrealizowane ponieważ stan konta budżetu nie pozwalał zapłacić tych zobowiązań. Budżet utracił płynność finansową. Wydatki ograniczano, jedynie realizowano koniecznie niezbędne, pozwalające zapewnić ciągłość działania.

W tamtym czasie złożono wniosek do Banku Spółdzielczego w Mykanowie o zawarcie umowy na kredyt krótkoterminowy w rachunku bieżącym. Rok 2011 rozpoczął się podobnie trudną sytuacją budżetową. Już w dniu 3 stycznia 2011 r. w BS Mykanów podpisano umowę kredytową na zaciągnięcie kredytu bieżącego w rachunku. W każdym miesiącu tego roku budżet korzystał z krótkoterminowego kredytu z powodu mniejszych wpływów z udziałów w powszechnym podatku dochodowym, otrzymywanych z budżetu państwa.

Oczywistym jest, że w trudnej sytuacji finansowej realizuje się wydatki płacowe i pochodne, na obsługę długu i z umów, które zapewniają ciągłość funkcjonowania.

W kwietniu 2011 r. złożony przez Pełnomocnika ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi wniosek o zwiększenie planu wydatków o kwotę 31 095 zł wniesiono na obrady Komisji Rady Gminy. Radni, znając sytuację finansową gminy, odrzucili wniosek.

Organ stanowiący nie podjął w tym zakresie uchwały. Aktualnie złożono kolejny wniosek o zwiększenie niewykonanych wydatków w 2011 r. o kwotę 4 018,25 zł”.

(dowód: akta kontroli str. 326 – 328)

4.2 Prawidłowość kwalifikowania wydatków jako kosztu realizacji zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości

Opis stanu
faktycznego

Kontrolę prawidłowości kwalifikowania wydatków, jako kosztu realizacji zadań określonych w *ustawie o wychowaniu w trzeźwości* oraz w Gminnych Programach Przeciwdziałania Narkomanii oraz Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przeprowadzono na podstawie szczegółowej analizy wydatków poniesionych w roku 2011 przez Urząd w łącznej kwocie 178 624 zł, w tym 9 485 zł w rozdziale 85153 i 169 139 zł w rozdziale 85154. I tak:

- nie stwierdzono przy zakupie usług lub udzielaniu dotacji przyjęcia rażąco wysokich stawek wynagrodzeń,
- zakupione materiały i wyposażenie służyły realizacji zadań określonych w rozdziałach 85154 i 85153 planu wydatków,
- nie stwierdzono finansowania ze środków przeciwdziałania alkoholizmowi i zwalczania narkomanii zakupu, budowy lub remontu obiektów.

(dowód: akta kontroli str. 170, 176)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dotacje przekazane w 2011 r., w łącznej kwocie 76 000 zł, wykorzystano na finansowanie zadań, które faktycznie nie służyły profilaktyce i przeciwdziałaniu problemom alkoholowym oraz przeciwdziałaniu narkomanii. Stwierdzono, że środki z ww. dotacji w całości wykorzystano na utrzymanie bieżącej działalności klubów sportowych z terenu Gminy, stowarzyszenia tanecznego „Zorba” z Mykanowa oraz orkiestry działającej w Ochotniczej Straży Pożarnej w Mykanowie, a mianowicie:
 - a) Ludowy Klub Przyjaciół Sportu w Borownie dotację w wysokości 12 000 zł w całości przeznaczył na transport zawodników klubu, zakup paliwa oraz sprzętu siatkarskiego. Ludowy Klub Sportowy „Piaś” Lubojna dotację w wysokości 8 000 zł przeznaczył w całości na transport zawodników, zakup sprzętu piłkarskiego, zakup napojów oraz opłaty wniesione do Częstochowskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej, m.in. za uprawnienia zawodników do gry, karty zdrowia itp. Ludowy Klub Sportowy „Płomień” Czarny Las dotację w wysokości 8 000 zł w całości przeznaczył na zakup paliwa, zakup sprzętu piłkarskiego, a także na wynagrodzenie trenera, wydatki na utrzymanie boiska, a także na zakup energii elektrycznej. Ludowy Klub Sportowy „Grom” Cykarzew dotację w kwocie 6 000 zł w całości przeznaczył na transport zawodników i zakup paliwa, zakup sprzętu piłkarskiego, a także wizytę w Parku Wodnym w Tarnowskich Górach, określoną w rozliczeniu dotacji jako „Koszty treningu”. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Jedność” Mykanów dotację w wysokości 1 000 zł w całości przeznaczył na zakup pucharów na zawody oraz wejście zawodników do kompleksu sportowego „Solpark” Kleszczów. Klub Sportowy „Świt” Borowno dotację w wysokości 5 000 zł w całości przeznaczył na zakup sprzętu piłkarskiego.
 - b) Stowarzyszenie Taneczne „Zorba” z Mykanowa dotację w wysokości 6 000 zł w całości przeznaczyło na pobyt i wyżywienie 60 członków zespołu w Centrum Kongresów i Rekreacji „Orle Gniazdo” w Szczyrku, w trakcie warsztatów z zakresu zdrowego stylu życia.
 - c) Ochotnicza Straż Pożarna z Mykanowa dotację w wysokości 30 000 zł w całości przeznaczyła na wynagrodzenia instruktorów muzycznych, zakup instrumentów muzycznych, zakup strojów dla zespołu mażorettek oraz zakup materiałów nutowych dla zespołu muzycznego.

(dowód: akta kontroli str. 333 – 745)

Wójt Gminy wyjaśnił: że „Gmina Mykanów od lat wspiera działalność stowarzyszeń prowadzących działalność sportową, kulturalną czy artystyczną, ponieważ zajęcia prowadzone przez te podmioty służą profilaktyce i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Organizacja zajęć w czasie wolnym dla dzieci i młodzieży ogranicza możliwości okazjonalnego spożywania alkoholu. Prowadzący zajęcia prowadzą także pogadanki o tematyce antyalkoholowej. Każda forma zorganizowania czasu wolnego a szczególnie zajęcia sportowe i artystyczne to bardzo skuteczna i efektywna forma przeciwdziałania alkoholizmowi. Zajęcia sportowe i artystyczne mają sens jeżeli odbywają się regularnie i wykazują elementy współzawodnictwa, szczególnie w przypadku działalności sportowej. Niemniej jednak sam już udział w zajęciach o różnym charakterze otwiera przed dziećmi i młodzieżą nowe możliwości i perspektywy, odciągając zwyczajnie ich myśli od tego „aby napić się z kolegami”. Spełnienie jednak zamierzonego celu w powyższym zakresie wymaga, aby z przekazywanych dotacji pokrywać wydatki takie jak: koszty transportu, zakupy sprzętu sportowego, akcesoriów muzycznych, ubiorów, finansowania

delegacji sędziów obsługujących rozgrywki sportowe itp. Przekazane dotacje nie dotyczą działalności bieżącej stowarzyszeń a jedynie wspierają konkretne zajęcia skierowane dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w których zawarte są elementy profilaktyki antyalkoholowej. Naszym zdaniem profilaktyka wpłata na ciekawe formy różnorodnych zajęć sprawdza się na terenie naszej Gminy. Zajęcia prowadzone przez stowarzyszenia mają bardzo wyraźny charakter integracji społecznej osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu. Takie formy wsparcia są nastawione na szeroko pojęte działania zapobiegawcze w tym dla osób pochodzących z rodzin patologicznych. Zakładamy, że każda z osób uczęszczających na zajęcia jest potencjalnie zagrożona alkoholizmem, dlatego należy uczynić wszystko aby zapobiec takim zjawiskom. Organizacja zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych jest jedną z najbardziej skutecznych form profilaktyki antyalkoholowej a więc wykorzystanie środków pochodzących z dochodów za zezwolenia na handel napojami alkoholowymi jest równie zasadne”.

(dowód: akta kontroli str. 747 – 748)

2. Część środków pochodzących z dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 3 246,84 zł wydatkowano na sfinansowanie wynagrodzenia pełnomocnika wójta ds. przeciwdziałania alkoholizmowi – pani Anny Szulc – Kimli, pracownicy Urzędu, więc jej wynagrodzenie winno być wypłacane ze środków na administrację.

Pani Anna Szulc – Kimla jest zatrudniona w Urzędzie na stanowisku inspektora ds. zamówień publicznych i w zakresie czynności powierzono jej m.in. pełnienie funkcji pełnomocnika Wójta ds. przeciwdziałania alkoholizmowi, a także opracowywanie i koordynowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

We wszystkich trzech Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2010–2012 w kolumnie „Główne kierunki działania” zawarto pozycję „Sprawy organizacyjne. Wynagrodzenie dla Pełnomocnika Wójta Gminy”, na którą planowano środki w wysokości 3 700 zł na cały rok. W ww. programach nie określono szczegółowo zadań Pełnomocnika Wójta.

(dowód: akta kontroli str. 170, 176)

Wójt wyjaśnił, że „Podstawą do wypłaty wynagrodzenia ze środków alkoholowych jest corocznie uchwalony program wydatków GPPiRPA. W związku z ustanowieniem Pani Anny Szulc-Kimla Pełnomocnikiem Wójta ds. GPPiRPA, corocznie w programie uchwała się kwotę wydatków, stanowiącą wynagrodzenie za powierzony do wykonania zakres zadań. Nie podpisano odrębnej umowy w tym zakresie, zadania do wykonania przez Pełnomocnika ujęto w zakresie czynności pracownika. W uchwalonym na 2011 r. GPPiRPA zaplanowano na wydatki związane z wynagrodzeniem Pełnomocnika kwotę 3 700 zł. Wydatki w 2011 r. zrealizowano w wysokości 3 246,84 zł, co stanowi 87,75% planu, a 1,81% zrealizowanych wydatków ogółem rozdziałów R 85153 i R 85154. Ujęcie w harmonogramach GPPiRPA każdego roku wydatków na wynagrodzenia wynikało z wielokrotnego uczestniczenia w latach ubiegłych naszego pracownika w szkoleniach. Na szkoleniach trenerzy zapewniali i wskazywali, że jeżeli wydatek na wynagrodzenia koordynatora czy pełnomocnika jest planowanym wydatkiem w programie, to jego realizacja jest legalna. Wcześniej prowadzone kontrole NIK nie wypowiadały się w tej kwestii”.

(dowód: akta kontroli str. 331 – 332)

4.3 Przestrzeganie zasad udzielania zamówień publicznych, udzielania dotacji oraz powierzania realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym

Opis stanu faktycznego

Wartość dokonanych w 2011 r. wydatków na zakup materiałów i usług wyniosła łącznie 42 905,96 zł i nie przekraczała wyrażonej w zł równowartości kwoty 14 000 euro, w związku z czym dokonywano zakupów, zgodnie z art. 4 ust 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹³, pomijając przepisy tej ustawy.

W 2011 r. Wójt udzielił ośmiu dotacji z przeznaczeniem na zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, pn.: „Ochrona zdrowia i przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz promocja zdrowego stylu życia w Sołectwach Gminy Mykanów”, w łącznej kwocie 76 000 zł (Ludowemu Klubowi Przyjaciół Sportu w Borownie - 12 000 zł; Ludowemu Klubowi Sportowemu „Piaś” Lubojna - 8 000 zł; Ludowemu Klubowi Sportowemu „Płomień” Czarny Las - 8 000 zł; Ludowemu Klubowi Sportowemu „Grom” Cykarzew - 6 000 zł; Uczniowskiemu Ludowemu Klubowi Sportowemu „Jedność” Mykanów - 1 000 zł; Klubowi Sportowemu „Świt” Borowno - 5 000 zł; Stowarzyszeniu Tanecznemu „Zorba” z Mykanowa - 6 000 zł; Ochotniczej Straży Pożarnej w Mykanowie - 30 000 zł).

W trakcie kontroli ustalono, m.in.:

- przy udzielaniu dotacji przestrzegano zasad i warunków określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁴,
- celem wyłonienia wykonawcy poszczególnych zadań ogłoszono konkurs otwarty, zgodnie z art. 11 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁵;
- ogłoszenie w sprawie ww. konkursów zawierało w szczególności informacje o: rodzaju zadania; wysokości środków publicznych przeznaczonych na realizację tego zadania; zasadach przyznawania dotacji; terminach i warunkach realizacji zadania; terminie składania ofert; trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert, zgodnie z art. 13 ust. 2 ww. ustawy;
- zgodnie z art. 13 ust. 3 ww. ustawy, powyższe ogłoszenie zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu oraz na stronie internetowej Urzędu;
- każda z ofert złożonych, w wyżej opisanych przypadkach, zawierała wszystkie elementy, o których mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o wolontariacie;
- dotacje rozliczono na podstawie sprawozdań merytoryczno-finansowych, zgodnie z warunkami określonymi w poszczególnych umowach, w terminie określonym w art. 18 ust. 1 ustawy o wolontariacie, tj. w przeciągu 30 dni od dnia zakończenia realizacji każdego z zadań. Organ nie wniósł do żadnego z tych sprawozdań uwag.

(dowód: akta kontroli str. 170 – 173, 177)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Zgodnie z art. 17 cytowanej ustawy, organ administracji publicznej zlecający zadanie publiczne dokonuje kontroli i oceny realizacji zadania.

Wójt Gminy nie prowadził takich kontroli i jak wyjaśnił: „Zgodnie z zapisami art 17 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie – pracownik dokonujący rozliczeń przekazanych dotacji na bieżąco oceniał realizację zadań publicznych w oparciu o składane sprawozdania oraz informacje od

¹³ Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 ze zm.

¹⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm., zwana dalej „ustawą o finansach publicznych”

¹⁵ Dz. U. z 2010 r., Nr 234 poz. 1536 ze zm., zwana dalej „ustawą o wolontariacie”

podmiotów realizujących te zadania. Niestety ocena ta nie znalazła odzwierciedlenia na piśmie. Po zaleceniach, z audytu przeprowadzonego w 2011 r., w harmonogramie kontroli zarządczej na 2012 r. uwzględniono przeprowadzenie kontroli w powyższym zakresie w miesiącu listopadzie”.

(dowód: akta kontroli str. 170 – 173, 332)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹⁶ działalność w badanym obszarze.

5. Wykorzystanie ocen i uwag oraz realizacja wniosków pokontrolnych sformułowanych przez NIK w wyniku kontroli P/08/151.

Opis stanu faktycznego

Najwyższa Izba Kontroli¹⁷ przeprowadziła w Urzędzie w 2008 r. kontrolę (nr P/08/151) w zakresie pobierania oraz wykorzystywania przez Gminę Mykanów opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2006–2008 (I półrocze). W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 31 października 2008 r. sformułowano następujące wnioski pokontrolne:

1. Naliczanie opłat za wydanie jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości 1/12 należnej wysokości za dany rodzaj napoju alkoholowego.
2. Zaprowadzenie szczegółowej analityki dla konta 201, dotyczącej wnoszenia opłat przez przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Przeznaczanie dochodów uzyskanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wyłącznie na zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii.
4. Podjęcie działań mających na celu zwrot środków wydatkowanych przez stowarzyszenia na działania nieprzewidziane w ustawie o wychowaniu w trzeźwości.
5. Ujmowanie w Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych¹⁸ jedynie zadań przewidzianych do realizacji w ustawie o wychowaniu w trzeźwości.
6. Zapewnienie skutecznego nadzoru i kontroli nad realizacją *Gminnych Programów* oraz nad rozliczeniem przekazywanych dotacji stowarzyszeniom na zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.

[Dowód: akta kontroli str. 289 – 299]

Wykorzystanie przez Urząd uwag i realizacja wniosków pokontrolnych z ww. kontroli P/08/151 zostały objęte kontrolą doraźną NIK w 2011 r. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 13 lipca 2011 r. NIK oceniła pozytywnie naliczanie opłat za wydanie jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, ewidencjonowanie należności z tytułu opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz wnoszonych przez przedsiębiorców wpłat, a także zawarcie w Gminnych Programach uchwalonych w latach 2009–2010 zadań zgodnych z przepisami *ustawy o wychowaniu w trzeźwości*¹⁹ oraz skuteczny nadzór i kontrolę nad realizacją tych Programów.

¹⁶ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

¹⁷ zwana dalej „NIK”

¹⁸ zwane dalej „Gminnymi Programami”

¹⁹ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.) zwana dalej „ustawą o wychowaniu w trzeźwości”

NIK zwróciła uwagę na błędne wystawienie w 2009 r. czterech zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – niezgodnych z wnioskami złożonymi przez przedsiębiorców. Ponadto stwierdzono, że niewykorzystanych w 2010 r. dochodów z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych decyzją Rady Gminy nie przeznaczono na realizację w 2011 r. gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii²⁰, co stanowiło naruszenie przepisu art. 18² ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

W efekcie, w wystąpieniu sformułowano następujące wnioski pokontrolne:

1. Wydawanie jednorazowych zezwoleń na sprzedaż alkoholu zgodnie z wnioskami złożonymi przez przedsiębiorców.
2. Przeznaczanie całości dochodów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i zwalczaniem narkomanii.

Pismem z dnia 1 sierpnia 2011 r. zastępca Wójta Gminy poinformował NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków:

ad. 1) pracownicy Urzędu zwracają uwagę na prawidłowe wydawanie jednorazowych zezwoleń na sprzedaż alkoholu, aby były zgodne ze składanymi przez przedsiębiorców wnioskami,

ad. 2) począwszy od 2012 r. dochody za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zostaną w całości przeznaczone na zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i zwalczaniem narkomanii.

(dowód: akta kontroli str. 300 – 304)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Pomimo sformułowanego dwukrotnie wniosku o przeznaczanie całości dochodów z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i zwalczaniem narkomanii, Gmina w latach 2010–2011 wykorzystywała część uzyskanych środków (łącznie kwotę 18 546 zł) na inne zadania

(dowód: akta kontroli str. 169)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie²¹ działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²², wnosi o:

1. **Przeznaczanie dochodów uzyskanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wyłącznie na zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii.**

²⁰ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485) zwana dalej „ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii”

²¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

²² Dz.U. z 2012 r., poz.82

2. Kontrolowanie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
3. Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w terminach przewidzianych w *Kpa*.
4. Zaniechanie przeznaczania środków pochodzących z dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na finansowanie wynagrodzenia pełnomocnika wójta ds. przeciwdziałania alkoholizmowi.
5. Kontrolowanie i ocena realizacji zadań, na które przeznaczono dotacje.
6. Przedkładanie Radzie Gminy raportów z wykonania Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, Delegatury w Katowicach, w terminie 15 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 12 listopada 2012

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler
Waldemar Góra
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Edmund Sroka